

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér
Félévre	3 " —
Negyedévre	1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona	
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 Főmunkatárs
MAROSÁN JÁNOS.
 A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
 Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
 Nyiltér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

Iparos bajok.

A magyar ipar fejlesztésének szükséges voltát a legirányadóbb körökben is már régóta belátták és évtizedeken át folyik érte a küzdelem. Bizonyos, hogy ma erősebb, mint valaha, mert a közös akciónak voltak valamelyes gyümölcsei és annak a nemzeti meggyőződésnek, hogy gazdasági fejlődésünk nagyrészt attól függ, vajjon sikerül-e annak hézagait magyar iparral kiegészíteni. A céltól azonban e téren még nagyon távol vagyunk, annyira, hogy megfontolásra érdemes, miért nem fejlődik a magyar ipar megfelelően a kívánalmaknak, miért nem tudunk lépést tartani Ausztriával.

A legtöbb ember azonnal készen van a felelettel: Külön vámterület! ... Akik azonban a dolgok mélyére képesek tekinteni, tudják, hogy ez nem elegendő. A vámvédelmen kívül más feltételei is vannak az ipar fejlesztésének. Azért például sehogy sem tudunk lelkesülni, hogy a kü-

lön vámterület előnyei által csalogatva idegen gyárosok települjenek be hozzánk és szedjék le évtizedes küzdelmeink gyümölcseit. — Igazi hasznunk a külön vámterületből csak akkor lesz, ha benszülött magyarság segítségével fog izmosodni és gazdagodni. A fejlődés természetes és egyedül kifogástalan menete az, hogy a magyar kisiparos növekedve tudásban, vagyonban és az ipar fejlesztéséhez szükséges tulajdonokban, emelkedjék gyárossá vagy kereskedővé. Egyedüli útja ennek az iparos-szövetkezetek alakítása.

Erre az utra kell térni minden águ iparosnak minden városban. — Ámde, ahol egy ember pénze, vagy tudása nem elegendő, ahol tehát szövetkezettről vagy részvénytársaságról van szó, a tekintély tisztelete, fegyelem és rend elkerülhetetlenül szükségesek. — Kisiparosaink ezekben a dolgokban rendkívül gyengén állanak. Nem igen szeretik, ha egyik a másik felé készül emelkedni. Így történik aztán, hogy fogyatékos tudás, a tekintélynek

félretolása, az érdeemesek iránt táplált irigység folytán, amihez sokszor a könnyüvéru felületesség is járul, a legtöbb esetben képtelenek egy szövetkezetet huzamosabb időn át jól vezetni és felvirágoztatni. — Mert az emelkedés, virágzás és ami ezekkel egyértelmű, a vagyoni boldogulás az egyetértő, kitartó és értelmes munkától függ. Csak ott lehet előhaladásról szó, ahol ezek az eszmék uralkodnak, mert egyetértéssel sokat lehet munkálni, míg a viszály a legaldásosabb művet is szétrobbantja.

Székhelykérdés. Szatmár vármegye küldöttsége tisztelgett esütörtökön délelőtt a képviselőházban *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Andrássy* Gyula belügyminiszternél Szatmár vármegye székhelyének Nagykárolyból Szatmárra való áthelyezése érdekében. A küldöttséget *Kende* Zsigmond es. és kir. kamarás, nagybirtokos vezette és részt vezettek benne *Kelemen* Samu, báró *Vécsey* László, *Luby* Géza, *Luby* Béla, és *Szinyog* Mihály orsz. képviselők. *Vajay* Károly szatmári polgármester, stb. A miniszterelnök előtt *Kende*

Tengernézés.

— Irta: **Molnár Károly.** —

Pihen a tenger... delejes színén
 Bűvös szökéssel ring a sugár.
 Mintha felbuknék a vízi szirén,
 Szerte habörvényt és a nagy ár.

Tengeri gőzös, szörnye a víznek
 Dübörögve nyit kék hullámokat.
 Utána hosszú sinekbe fűznek
 Tengeri nimfák sós habokat...

Nézi a tengert sötétén, zordan
 Hajókorlátnál magyar paraszt;
 Viziót lát a messze habokban,
 Mely a szemében könyt kifakaszt.

Bomlik előtte méhe a ködnek:
 Toronykát lát, bádogfedelűt;
 A szemhatáron felerölködnek
 Falusi házak, kis egyszerűk.

Lát is egy régi golyaesaládot
 Ismerős ház vén háztetején,

Honnan az útja messzire vágyott
 Gondteli élte sok éjjelén...

Amig így lopva álmag tag lelke
 Visszajár honja tájaira,
 Hol a boldogság követ nem lelte:
 Feltűnik messze Amerika...

Halál betegje szolt...

Vittoria Aganoor.

Halál betegje szolt: Miért nem is jön?
 Mióta várom öldöső kinomra!
 ... S talpig fehérben ott az éji későn
 Im hallik az, setét lován robogva.

Rohanva vágat el a tárt kapuknál.
 A szenvedő feléje karjival nyul,
 S Halál! Halál! nevét kiáltja is már...
 Az pillanatra rája fordul, arezul.

De majd miként ha mitse hallna s látna
 Sarkantyuverve fut tovább — a kutig,

Miből meritget egy dalos leányka...
 Mohón ragadja ezt s a hegybe buvik.

Olaszból: *Vári Emil.*

Kedvesemhez.

Elöttem egy hervadt csokor ibolya,
 Elhervasztá a zordon tél vad fagya;
 Csókolgatom, ébresztgetem hiába,
 Nem támad fel a tavasz kis virága.

S amig nézem, lelkem mélyen elmereng.
 Midőn tavasz, virágillat környezett!...
 S könnyeimmel ibolyáim áztatom,
 S könnyeimmel tavaszomat siratom.

Hervadj, fonnyadj, tavasz szende leánya
 Nem játszik már veled a nap sugára;
 Sűrű felhők takarják el az eget.
 Azt kérdezem: eljön-e a kikelet?

Földváry.

— *Két szentkép diszes aranyozott kerettel ingyen, ki 25 forintot felül bevásárol* —
Krámer Jeremiás butorkereskedésében **Szatmár** a színházzal szemben.

Helyben készült legjobb minőségű ebédlő és hálószoba berendezések olcsón kaphatók.

Lelkészek és tanítók részére 10% árkedvezményt nyujtok.

Zsigmond adta elő a küldöttség kérelmét. Utalt Szatmárnak Nagykárolylyal szemben való elsőbbségére, amelyet történeti tradíciók is támogatnak és kiemelte, hogy a törvényhatósági bizottságnak többsége szintén amellett van, hogy a megye székhelyét Szatmárra helyezték át.

Wekerle Sándor miniszterelnök átvette a küldöttség memorandumát és azt felelte, hogy a kérdés nem az ő hatás körébe vág, ezért nem tesz határozott nyilatkozatot. Kijelentette, hogy a választási törvény és a kerületi beosztások küszöbén nem tartja időszerűnek ezt a kérdést, amely higgadt megfontolást igényel. A kormányt különben semmi más érdek nem fogja vezetni, csak a nemzeti érdek és az adminisztráció érdeke. A kérdés nem tartozik a legközelebb megoldandó kérdések közé, de annak idején a legnagyobb jóindulattal, teljes pártatlansággal és igazságosan fog a kérdésben dönteni.

Ezután *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter fogadta a küldöttséget, aki válaszában hangsúlyozta, hogy nem akar e pillanatban állást foglalni sem Szatmár, sem Nagykároly mellett, de hangoztatja, hogy komoly, nagy kérdés ez, amelyet előbb alaposan kell tanulmányozni és csak azután lehet megoldani. Azonban a jelenlegi időt nem tartja alkalmasnak e kérdés megoldására. Most, amidőn a választási törvény küszöbön áll és amidőn az a kapcsolatosan a kerületi beosztásokat is meg kell változtatni, annyi vidéki érdeket fognak érinteni, olyan változatos lesz a multtal szemben, hogy ezt még egy elkerülhető változással kombinálni és komplikálni nem tartja célszerűnek.

A küldöttség megnyugvással fogadta a miniszteri válaszokat.

A küldöttség végül *Justh* Gyulánál, a képviselőház elnökénél tisztelgett. *Kende* Zsigmond hosszabb beszédére *Justh* Gyula megköszönte, hogy öt látogatásukkal megtisztelték. Nem hiszi, hogy a kérdés, ha a parlament elé kerül, vita tárgyát képezné, mert hiszen, mint a küldöttség szónokája mondotta, a vármegye többsége azt már elhatározta, a vármegye autonómiája pedig olyan elvi kérdés, hogy annak határozatait tiszteletben tartani mindenkinek kötelessége. Kérelmüket mindenesetre támogatni fogja, ha pedig a kérdés már nem találja őt az elnöki székben, úgy számíthatnak arra, hogy kihuzza még be nem rozsdásodott fringiját és a képviselői padokról lesz lelkes zászlósa ügyüknek.

A küldöttség *Justh* Gyulának válaszát hosszantartó lelkes éljenzéssel vette tudomásul.

Máramarosmegyeiek küldöttsége.

Máramaros vármegye népes küldöttsége járt a héten a képviselőházban *Apponyi* Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternél, *Szterényi* József és *Bolgár* Ferenc államtitkároknál. A küldöttségben részt vettek *Nagy* Ferenc, *Nyegre* László, *Kökényesdy* Mihály, *Dudics* Endre és *Novák* Dániel orsz. képviselők; tagjai voltak *Perényi* Zsigmond főispán, *Szabó* Sándor alispán, *Müller* Károly apátplebános, *Balogh* Mihály vikárius, *Bud* Titus püspöki helynök, dr. *Kricsfalussy* Sándor és dr. *Kricsfalussy* Zsolt megyei aljegyzők. stb.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter előtt a küldöttség kérelmét *Perényi* Zsigmond főispán adta elő tartalmas, hosszabb beszédben. Köszönetet mondott a küldöttség nevében azért a 150 népiskoláért, amelyet az új népiskolai törvény értelmében a kultuszminiszter Máramaros vármegye területén felállított s a 8 osztályos gimnáziummá fejlesztett katolikus gimnázium számára építési költségeket kért.

Apponyi Albert gróf miniszter válaszában kijelentette, hogy amit a népiskolákért tett, az kötelessége volt. Az akció ezzel még nincs befejezve. Kilátásba helyezte, hogy a népiskolák felállítását tovább is folytatni fogják. A gimnázium építését illetőleg most még nem mondhat semmit, mert a költségvetésben nincs reá összeg felvéve, azonban a jövőben a kérdést jóindulattal fogja kezelni.

Szterényi József államtitkár előtt *Szabó* Sándor alispán tolmácsolta a küldöttség kérelmét, a mely kettős volt; a huszt—dolhai helyi érdekű vasut számára állami támogatást kértek és kérték a máramaroszigeti pályaudvar rendezését és kibővítését, valamint az iparfejlesztő bizottság állami támogatását. *Szterényi* József államtitkár válaszában kijelentette, hogy különösen ami az iparfejlesztést illeti, nagyon jól tudta Máramaros vármegye nagy érdekeit ezen a téren és azokat a kereskedelmi kormány mindig szeretettel fogja támogatni. A vasuti ügyekre vonatkozólag kijelentette, hogy miután ez évre a költségvetés tételét már lezárták, csak a jövő észtendőben foglalkozhatik ezekkel a kérdésekkel.

A küldöttség ezután a honvédelmi miniszteriumba ment át, ahol *Bolgár* Ferenc államtitkárt keresték fel. A máramaroszigeti katonai hatósággal most járt le a városnak a szerződése az épületekre és egyéb területekre vonatkozólag. A szerződés megújításánál felmerülő költségek fedezésére a katonai kincstár a várost kérte fel és a város hajlandó is volna erre, ha még egy ezredet helyeznének el Máramaroszigetre. Ennek az ezrednek Máramaroszigetre való helyezését kérték az államtitkártól, aki a kérdés jóakaratu elintézését helyezte kilátásba.

A mezőkasszonyi küldöttség. Mezőkasszonyi nagyközség küldöttsége járt ma a képviselőházban *Horthy* Béla orsz. képviselő vezetésével *Wekerle* Sándor miniszterelnöknél és *Popovics* Sándor pénzügyi államtitkárnál avval a kérelemmel, hogy a nagyközségben adóhivatalt állítsanak fel. A küldöttségnek kilátásba helyezték kérésük kedvező elintézését. Ezután *Szterényi* József kereskedelemügyi államtitkárnál tisztelgett, akitől azt kérték, hogy a Mezőkasszonyhoz közel fekvő Beregsomlód vasuti állomás nevét változtassák meg Mezőkasszony-Beregsomlóra. Az államtitkár megígérte, hogy kérésüknek eleget tesz.

Szintársulatunk.

(M—n.) Immár elmúlt egy hónapja annak, hogy *Heves* Béla szinagazgatótéli állomás helyére városunkba, bevonult társulatával. Egy havi itteni működése után fogalmat és ítéletet alkot-

hattunk magunknak az igazgatóról s társulatóról. Nem tartjuk szükségtelemnek, sőt — úgy gondoljuk — a közérdeknek vélünk szolgálatot tenni akkor, midőn *Heves* Béla és elődje, *Krémer* Sándor s szintársulata között részletes párhuzamot vonunk.

Tudvalevőleg *Heves* két más szinagazgató elkeseredett harcza és viaskodása folytán jutott a szatmári szini kerület igazgatói állásába. Tapasztalhatta a latin közmondás igazságát: „Inter duos vitigantes tercius gaudet“. Most azonban mellékes, hogy mily körülmények közt lett igazgató. Az a kérdés, miként felel meg a hozzáfűzött jogos várokozásnak?

Krémer Sándor bukását sokan sajnálták, mert *Krémer*nek érdemei voltak városunk szinészetének fejlesztése körül, azt tőle nem tagadhatja senki s a város vele szemben nem is volt illoyális, mert azonkívül, hogy több egymásután következő évben a színházat a többi pályázó mellőzésével mindig neki adta ki, azonkívül állandóan pártolta is, tehát ha *Krémer* igyekezett városunkban a szinészetnek jelent s jövőt teremteni a színházi közönség viszont anyagilag hathatósan támogatta. Hogy voltak hibái is, kétségtelen, s talán e hibák okozták bukását is, erre azonban ezuttal nem terjeszkedünk ki.

Heves Béla úgy is mint ember, úgy is mint szinagazgató előzőkeny, udvarias s figyelmes embernek mutatta be magát. A közóhaj elöl nem zárkózik el s modora, a közönséggel való érintkezési módja bizalomgerjesztő s remélhetőleg a közkívánatnak a jövőben teljes mértékben megfog felelni. Teheti is, mert ő sem panaszkodhatik semmit. A helyi sajtó meleg támogatásban a közönség a mult évekhez mérten még nagyobb pártolásban részesíti a színházat. Ómaga dirigál és a vezetésben három jó segítő társa van: *Rónai* a titkár és két kiváló rendező: *Follinus* Aurél és *Peterdy* Sándor.

Ezek után áttérhetnénk a működő társulat összehasonlítására. *Krémer*nek jó társulata volt általában, *Heves*nek is van jó társulata, ha azt az általánosság szempontjából tekintjük. De térjünk át a részletekre. Az operette személyzet jó, *Balla* Mariska az énekes szerepek vezetője a vidék egyik legjobb, legügyesebb szubrettje. *Tibor* Lóriról is ezt mondhatjuk, mint coloratour énekesnőről. Sajnos, itt az énekesnők névsorát le is kell zárunk. Van ugyan még két énekesnő: *Szécsi* Emma és *Hajnal* Ilonka de ők a szatmári színházat hangjukkal nem tudják betölteni, kisebb vidéki szinpadon jól megállhatják helyüket, de a mi közönségünk igényeit ezuttal ki nem elégíthetik. Ha énekesben, tudásban s játékban a provincián meg erősödnek szívesen látnók viszont. *Krémer* már több énekesnővel rendelkezett mert *Komáromy* Gizellán és A. *Mányai* Arankán kívül *Pataki* Vilma, a kis *Andai* Terka és *Késmarky* játszottak nagyobb szerepeket sokszor jó elfogadható előadásban. Sőt a kis *Andai* egyszer — jól emlékeztetünk reá — a „Varázskeringő“ *Franczi* szerepében oly sikert ért, mely fölülmulta a *Komáromiét* is. Föltétlenül szükséges tehát, hogy *Heves* társulatához egy jó segédsubrettet szerződtessen.

CSAPÓ LAJOS

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

**ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ**

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberálak,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőrkabátok
készítését elvállalom.

Mindennemű öltöny készítésénél a főslyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalom szállítmányaim valódi szine és tartósságáért. Nagy raktár honi és angol szövetekben.

Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS,** szabó-
mester.

A férfi operette személyzet kifogástalan: *Érezkővi, Rónai, Somogyi, Herczeg, Halász* teljesen beválnak, tenoristánk gyenge, de majd megerősödik; fitt ismételtén kijelentjük, hogy *Mihályfi* Ernő miharábbi felléptetését várjuk s reméljük, hogy az igazgató végre ígéretét be is váltja már, miáltal a izgatott kedélyeket is lecsillapítaná. *Borcsainé* és *Szakácsné* is a komikai szerepek betöltésére elégséges erővel és tehetséggel bírnak.

A mi a drámai személyzetet illeti, arról komoly alappal rendelkező bírálatot mondani nem lehet, mert a drámai személyzet e szezonban egy komoly darabban be nem mutatkozott. A mi hősszerelmesünk s bonvivátunk, *Szöts* András „Jóska béres“, „Marci szolga“ szerepek betöltésére vállalkozott. *Szöts* András még igen kevésszer lépett a ház elé neki való szerepben, pedig ő mi kedves *Vidor* Jóskánkat volna hivatva helyettesíteni avagy *Sándor* Julia, kit szintén csak kisebbrangú szerepekben láttunk eddig, *Takács* Mariskát van hivatva helyettesíteni? Krémer drámai személyzete a vidéken egyike volt a legjobbaknak. Ezt nemcsak mi, hanem buda-pesti és más nagyobb színházi habítói is mondta. *Vidor, Tihanyi, Takács, Verő, Utisok* drámai s társalgási színművet tettek felejthetlenné a szatmári közönség előtt. Ha a mostani igazgató a drámai személyzetet komoly tartalmu klasszikus darabokban foglalkoztatja, lehet, hogy meg fogunk győződni annak értékéről. — *Fodor* Oszkár, *Kendi* Boriska főleg pedig *Várady* Jolán ma is tehetséges tagjai a mostani társulatnak, de tehetségüket inkább vigjátékokban mutatták be, holott komoly irányu darabban szeretnénk velük találkozni. Dicsérettel kell megemlékeznünk az igazgató azon törekvéséről, hogy a repertoárja mindig változatos s főleg újdonságot minden héten még kettőt is mutat be. Már Krémer nem volt ily buzgó. Egyszóval a Heves társulata, ha egy másod szubrettel, *Mihályi* Ernővel bővül, a drámai személyzet foglalkoztatásával élénkül, lesz olyan társulat, mint a tavalyi s akkor a legszebb reményekkel nézhetünk a jövő elé mi is, Heves Béla is.

Lelki zarándoklat Lourdesba.

Ez évben mindön Őszentsége X. Pius pápa papi juhileuma a szeplőtelen Szűz lourdesi jelenésének jubileumával egybeesik, a zarándoklatok nemzetközi bizottsága (Bologna, Via Mazzini 94.) az egész katolikus világban lelki zarándoklatot szervez, melyen az összes egyházmegyék katolikusai résztvesznek. Őszentsége hogy élessze, koronázza ezen fáradozást, a bizottság elnökéhez a következő levelet intézte.

Vatikán, 1908. nov. 16. (Ő szentsége jubileumi szent miséje napján.)

Méltóságos

Acquaderi János gróf urnak

BOLOGNA.

Méltóságos Gróf Ur!

Szentséges Atyánk X. Pius pápa egyesül lélekben azokkal, akik a lourdesi lelki zarándoklatban résztvesznek és azon zarándokkal, kik 1909. február 11-én a Pyrenanusok fehér királynéjának lábainál térdelni

fognak, midőn a lourdesi bazilikában a megjelenések jubileumi éve lezáródik.

Míg ők a szentmisén résztvesznek, ő maga a legfelségesebb szentmise áldozatot a zarándokokszándékaira fogja felajánlani, melyek egyébként az övéi is.

És, hogy e lelki egyesülés — atya és gyermekei között — érzékelhető módon is kifejezésre jusson, felhatalmazza a lelki zarándoklat nemzetközi bizottságának elnökét, *Mgr. Longhin* András Jácint trévisoi püspököt, aki Lourdesban a szent misét bemutatni fogja, hogy a szeplőtelen Szűz hűséges tisztelőinek ezreire, kik a szeretet és a bizalom ezen ünnepélyes nyilvánulásánál jelen lesznek, pápai áldást adhasson teljes bucsuval egybekötve azok számára, kik szentgyónáshoz és áldozáshoz járulva, a Szentséges Atya szándékára imádkoznak. Ezen teljes bucsu kiterjed mindazokra is, kik a nevezett napon, vagy az azt követő vasárnap lélekben a zarándokokkal egyesülnek, gyónnak, áldoznak és Ő szentsége szándékára imádkoznak.

Kiváló tiszteletem kifejezésével maradtam alázatos szolgája

Bressan János,
Őszentsége t. káplánja.

Irodalom. — Művészet.

SZÍNHÁZ.

„A szentbernáti barátok.“ „Nem mind arany, ami fénylik.“ Nem mind jó szindarab az, melynek hangzatos ezime van. Ugy vagyunk „A szentbernáti barátok“-kal is. Az ember a szindarab ezime után indulva, valami fenomenális, vagy legalább is kiváló értékű darabra számít. Csalódás. Az öt felvonásos hosszú lére eresztett semmit mondó színmű áll egy-két intrikából, egy vád és védbeszédből, egy pár kortesjelenetből és egy hamis, erőltetett drámai kitérésből. Ezzel a darab tartalmának az ismertetését be is fejeztük. De még sem, van egy jelenet, az elesapott erdészé, mely úgy van beleszöve a darabba, hogy az úgy néz ki, mint bizonyos tárgyon a kölöncz. Annyi köze van a darab eszmemenetének az alkalmatlankodó s végül elesapott erdész öngyilkosságához, mint a falusi bakternek az orosz metropolitához. A darab bemutatón ment esütörtök este közepesen telt ház előtt. Több igyekezetet tanusithattak volna színészeink az előadásban, de a darab gyengesége őket is elkedvetlenítette. Meglátszott rajtuk, hogy a darabot meg nem menthetik. *Fodor* Oszkár (Pál testvér) kezében volt a legnagyobb, de egyszersmind a legképtelenebb szerep. Minden felvonásban mást gondol. Egyszer benmarad a szerzetben, a másikban kilép, a harmadikban újra belép, a negyedikben ismét kilép, ha véletlenül van még egy felvonás, újra belép. Végül egy hamis drámai kitéréssel — a függöny *Peterdy* (Fridolin atya) ölébe hull. A többi szereplő kisebb-nagyobb igyekezettel birkóztak meg szerepeikkel, csekély dicsőséget aratva. A sugó külön felemlítést érdemel, ma este nagyon buzgó volt.

„*Sulamith*.“ A fővárosi „Magyar színház“ reportoár-darabja, a „*Sulamith*“, szerdán került nálunk e szezónban először előadásra. A esodás szép és romantikus operette szép publikumot hozott össze, előadása igen jó volt. *Tibor* Lóri énekelte a czimszerepet, kiváló gonddal domborítva ki nehéz szerepének egyes művészi tudást igénylő részeit. Ily szép alakítást a folyó idényben még nem láttunk. Méltó partnere volt a művésznőnek *Érezkővi* K. (Absolon), szép baritonja kellemesen csengett. *Balla* Mariska (Abigail), *Somogyi* K. (Náthán), méltán reaszolgáltak a közönség tapsaira. A kiállítás fényes, a kar gyenge volt.

„*Komédiások*.“ A dolog úgy áll, hogy színházunkban az operettek előadása sokkal jobban megy, mint a másféle színművéké. Így vagyunk a „*Komédiások*“ ezimű új operettel is, melynek részletes ismertetését ez uttal — lapunk helyszüke miatt — mellőzni vagyunk kénytelenek. A mi az előadást illeti, az kifogástalan volt. *Balla* Mariska (Irén), a férfiak közül *Herczeg* Vilmos (Nyul), *Somogyi* K. (Agamennon), *Érezkővi* Károly (Kékesi), *Rónai* (Marezi) tüntek ki játékuikkal, énekekkel s főleg egyik-másik mókáival is. A közönség jól mulatott az érdekes operetten, melyet még többször is fogunk látni a reportoáron jó előadásban.

„*Bánk-Bán*.“ Kedden este *Katona* József örökbeesü történelmi drámáját „*Bánk Bán*“-t adták színházunkban közepes ház előtt. Az előadás iránt a diákok közt mutatkozott élénk érdeklődés, voltak is szép számmal. A ezimszerepet *Szöts* András játszotta, ki ma este jutott nagyobb szerephez e szezónban; meg is látszott rajta, hogy szerepkörében járatlan. Eleinte nagyon gyengén állotta meg helyét, az utolsó felvonásokban mégis csak megtalálta a hangot, mely az ily szerepek megjátszásához szükséges s úgy, ahogy belezőkcent a kerékvágásba. Igazi „*Bánk bán*“-t azonban nem tudott bemutatni, látszik, hogy még fiatal kezdő ember és még nagyon sok gyakorlatra van szüksége, míg jó alakítást tud majd bemutatni. A diákság lelkesen tapsolt *Szöts* Andrásnak, nemkülönben *Gertrud* személyesítőjének *Sándor* Juliának, ki szintén a kezdet nehézségeivel küzd s játékan végig vonul a kiforratlan nyers erő. *Gertrud*ot hiányosan mutatta be. Meglepetés számba megy *Gömöri* Vilma haladása. Ez a tavalyi kardiajósno az idén nagyobb szerepekre avangirozott fel. *Jászai* Mari híres szerepét, *Melindát* játszotta nagy igyekezettel, kevés tudással, gyenge hanggal s színezéssel. Ha szorgalma továbbra is kitart, jó drámai színész nő lesz belőle; egyik főkelléke már van is: az alakja. Említést érdemel még *Peterdy* (Petur bán), *Fodor* Oszkár (Biberach), *Somogyi* K. (Tiborcz), kik megfelelően játszották le szerepeiket. (M—n.)

Színházi heti műsor. Ma 2-án, szerdán: *Gretchen*, először. Rendező: *Follinus*. Páratlan.

3-án, esütörtökön: *Csókonszerzett rölegény*. Rend.: *Follinus*. Páros.

4-én, pénteken: *Baba*, zóna. Rendező: *Follinus*. Páratlan.

UJ RUHA-ÜZLET!

KORAI ÁRMINNÉ

Augusztus 1-én nyílt meg Szatmáron, Deák-téren, (a Fehér-ház mellett)

kész férfi-, női- és gyermekruha-üzlete,

ahol a legolcsóbb árak mellett nagy választékban kaphatók férfi-öltönyök, felöltők, utazóbundák, különféle gyermekruhák, valamint dús választékban a legelegánsabb női kabátzikkok.

UJ RUHA-ÜZLET!

5-én, szombaton: *Nagymama*, először. Rend.: Follinus. Páros.

6-án, vasárnap d. u.; *Méltóságos esz-madia*. Rend.: Peterdi. Este: *Nagymama*, másodsor. Rend.: Follinus. Páratlan.

„**Mária országa.**“ Ilyen czímmel jó néhány év előtt *Hoós János* zenetanár folyóiratot indított meg Temesvárott. Folyóiratának az volt a czélja, hogy a boldogságos Szűzanya tiszteletét megzenésített Mária-dalokkal is terjessze. Vállalata csak rövid ideig élhetett, mindazonáltal egyes füzetei elterjedtek az egész országban s a templomokban gyakran hallani a *Hoós* tanár „Mária-Országá“-ban megjelent Mária-énekek édeskedves dallamát. *Hoós János* azóta nyugodalomba vonult, de magányában annál buzgóbban művelte a Mária-költészetet. Legújabbán egy tartalmas énekfüzetet adott ki ugyancsak „Mária-Országá“ czímmel s abban a saját szerzeményű régebbi és új Mária-énekeit gyűjtötte össze. A kiválóbb magyar egyházi költők Mária-dalaiból gyönyörű füzért font, amely egyházi használaton kívül az otthoni ájtatosság ápolására is kiválóan alkalmas. Zeneje kifogástalanul egyházas; magyaros motívumai — utánzás nélkül — emlékeztetnek a régi magyar Mária-énekekre, hangszerelése mesterkéletlen, stilszerű. A szép czimképpel ellátott vaskos füzet ára 5 korona. Megrendelhető *Hoós János* nyugalmazott zenetanárnál Temesvár, (Gyárvaros). Papoknak, kántoroknak, zárdáknak különösen ajánljuk e mű megszerzését.

HIREK.

A felség jubileuma. Ma van 60 esztendeje, hogy Ó Felsége az osztrák császári trónra lépett. Jóllehet ez az aktus a magyar nemzetnél nem képez jubileumot, de mivel ugyanazon uralkodó viseli a magyar királyi koronát is, a Felség személye iránt érzett hódolatló, a magyar nemzet hagyományos királyhűségéből és lojalitásából kifolyólag hazánkban is hálaadó istentiszteletek tartottak. A magyar nép is imádkozott szeretett királyának és országainak jóvoltáért. A székes-egyházban 9 órakor volt az ünnepélyes szent mise, melyet *Hehelein Károly* praelátus kánonok végzett. Jelen voltak az istentiszteleten a zárdai és rk. elemi fiúiskola növendékei is tanítóik és tanítóikkal.

Előléptetett királyi ügyész. Ó felsége dr. *Udvarhelyi Dezső* marosvásárhelyi kir. ügyészt a VII. fizetési osztályba sorozott királyi ügyésznek léptette elő.

Főszolgabíró-jelöltek. Az *Eötvös* Róbert elhunytá által megüresedett erdői főszolgabírói állásra már megindultak a kombinációk és amint látszik, pályázó feles számmal lesz, így a bizottság abba a kellemes helyzetbe jut, hogy sok arra való egyén között válogathat. Hir szerint *Jeszenszky Béla* tb. főszolgabíró, az erdői szolgabírói hivatal jelenlegi vezetője, dr. *Péchy Péter* nagyszomkúti főszolgabíró, *Kerekes Zsigmond* megyei II. aljegyző, *Galgóczy Árpád*, *Jékey István*, *Kállay Ödön*, berenczei *Kovács Sándor* és *Neupauer János* szolgabírák lesznek a pályázók.

Uj bizottsági tag. Vasárnap a III. kerület egy bizottsági tagot választott az elhalt *Osváth Elemér* helyére. A korteskedések már hetekkel ezelőtt megindultak. Mind-egyik párt a maga jelöltjét kívánta diadalra

juttatni. Előrelátható volt azonhan a függetlenségi párt győzelme, melynek tagjai *Thurner Albert* mellé csoportosultak. Csakugyan az ő neve került ki 50 szótöbbséggel győzve az urnából.

Primicia. *Lubomérszky Jenő* pálóezi segédlelkész, ki a múlt hónapban lett áldozópappá szentelve, az ungvári rk. templomban tartotta első szent miséjét. Manuduktora *Benkő József* főesperes, apát-plébános volt. Az ünnepi szent beszédet *Varga József* ungvári segédlelkész mondotta, mely után az új misés áldást osztott a jelenvoltagekra. Délben *Lubomérszky nagybátyja, Göndy Ede* tanító adott ebédet, melyen számosan vettek részt.

Missio. Ó Szentségének X. Pius római Pápaának aranymiséje alkalmából a hívek többféle jóságos cselekedetek gyakorlására — nevezetesen arra voltak fölkellesítve, hogy a sz. missiók megtartásával a Pápa Ó Szentségének első pásztori levelében kifejezett óhaj-tásának megfelelőleg ujhodjanak meg az Ur Jézus Krisztusban; ennek folytán lett *Kálmádon főtiszt. Horváth Jenő* és *Pallman Péter* kegyesrendi áldozópapok által megtartva a sz. missió oly örvedetes eredménnyel, hogy olyanok is részt vettek annak áldásos kegyelmében, kik esztendőszámra nem egyesültek az Oltáriszentségben jelenlevő Jézus Krisztussal. Midőn ezen — a lelkes és buzgó kegyesrendi fiatal papok által elért üdvös eredményt — kik úgy a lelkipásztorkodás mint a társadalmi téren is nemesak otthonukban, hanem a távolabb eső vidéken is apostoli buzgósággal s hazafias lelkesedéssel munkálkodnak, nyilvánosan és örömmel főlemlíti egyben a négy napon át tartók s november hó 28-án befejezett missió alkalmával tanúsított fáradságuk s buzgó apostolkodásukért hálás köszönetet mond a kálmándi aranymisé-s plébános.

Hymen hir. *Jugovics István* dr., a munkácsi határrendőrség vezető kapitánya szombaton esküdött örök hűséget Kolozsváron *Lakatos Etelka* kisasszonynak.

Megbizás gyógyszerész kezelésre. A *Bossin* család a néhai *Bossin József* gyógyszerész által 43 éven keresztül tulajdonjogilag birt gyógyszerész kezelésével *Matusik Mihály* irgalmasrendi volt főgyógyszerészt bízza meg, ki ezen gyógytár ügyeit már két éve vezeti s aki előzőkenysége, kötelesség és szaktudása, képességei és buzgalma által városunk minden körében ismeretes.

Jegyző választás. A múlt hó 28-án Hagymásláposon megejtett jegyzői választáson körjegyzőnek egyhangulag *Keresztény Lajos* h. körjegyző lett megválasztva.

Előléptetett irnok. Az igazságügy-miniszter *Nuricsán Gerő* szatmári kir. járásbíró-sági irnokot irodatisztnak nevezte ki.

Gyászhir. Özv. *Kirilla Athanáz*né, szül. *Hajlák* Emilia 44 éves korában nov. 26-án Nagykárolyban elhalt. — *Borköles János*nak, a klaasanói áll. elemi iskola igazgatójának neje, szül. *Czimbolincez Mariska* urnő 36 éves korában elhalt.

Köszönet. Mindazok, kik felejtethetetlen drága férjem, és édes apánk elhunytá alkalmával bennünket részvétük által vigasztalni és drága halottunk temetésén résztvenni szivesek voltak, fogadják ez uton köszönetünket Özv. *Bossin Józsefné* és családja.

A Pázmány-konviktus. A kir. kath. főgimnázium Pázmány-konviktusa, melyet a Veszelyovszky testvérek építenek, maholnap tétő alá kerül. A hatalmas épület falai már ott uralkodnak a Dinnyés-kert felett, annak sok új diszes épülete között is királyi pompában fog ragyogni. Az építés úgy van tervezve, hogy minden igényt teljesen kielégítsen. A tanuló- és hálószobákon kívül gyönyörű kápolnával, zeneteremmel és fürdőszobával is el lesz látva. A növendékek egy igazgató és két főgimnáziumi tanár felügyelete alatt fognak állani, tehát úgy a gondviselés, mint a kellő ellenőrzés biztosítva lesz. A tágas udvar és pompás levegő szinte csalogatni fogja oda a növendékeket. A konviktus a jövő iskolai évben megnyílik és 50 növendék nyerhet benne ellátást.

Joggyakornoki kinevezés. A debreczeni kir. tábla elnöke *Bodoky Zoltán* dr. nagybányai járásbíró-sági díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornoknak nevezte ki.

Kath. népszövetségi közgyűlés Szatmár-Németiben. A múlt vasárnap a szatmár-németii „Czeecil-egylet“-ben mintegy 300 katolikus hívő előtt folyt le a szatmár-németii kath. Népszövetség alakuló gyűlése. Pontban 11 órakor *Mondik Endre* róm. kath. tanító az orgonához ült és a magyar himnust orgonálta, melyet a jelenlevő közönség állva énekelt. A himnus eléneklése után *Fásztusz Elek* kir. kath. főgimn. tanár, szentszéki tanácsos tartotta meg igen szép, nagy tetszéssel fogadott, sokszor élénk éljenzéssel és helyesléssel félbeszakított elnöki megnyitó beszédét, mely után nyomban a kath. Népszövetség központi kiküldöttje: *Friderick István* (*Göresöny Dénes*) ismertette a Népszövetség czélját. A szónok ügyes s mély igazságokat tartalmazó beszéde folyamán rámutat ama megmagyarázhatatlan gyávaságra, nemtörődömségre s lagymatagságra, mely a magyarországi katolikusokat jellemzi. Hatásosan és élénk tetszést keltve fejtegette a katolizmus szolgálatát, bebéklyőzésát a zsidó pénzarisztokráciában, élénk színekkel festette azt a félelmes vonást, mely a kath. hívőt jellemzi, midőn hitét, vallását meg kell vallani s arról külsőleg is tanúságot kell tenni. Beszéde folyamán kiterjeszkedik a katolikus népszövetség alapelveire, melyek közül elsőnek felemlíti azt, hogy a kath. népszövetség tagja nem csak a templomban legyen katolikus, hanem mindenütt s minden téren *merje* bevallani, hogy ő katolikus. A második főszabály az, hogy minden katolikusnak erkölcsi kötelessége szellemi és anyagi erejével támogatni egymást s kiirtani minden oly eszközt, melyek a katolizmus legnagyobb ellenségeinek czéljait, előnyeit, anyagi erősödését szolgálják. Amig ezeket nem tartjuk szem előtt, amig ezekkel szemben közönnnyel viseltetünk, a zsidóság hatalmának terjedését meg nem akadályozhatjuk s maholnap oda jutunk, ahova Franciaország katolizmususa jutott — a megsemmisüléshez. — A kiváló ügyes szónok beszédét tetszéssel fogadta a hallga-

Uj vaskereskedés! SZELES BÉLA vas és szerszám kereskedése Uj vaskereskedés!

Deák-tér 2. szám. SZATMÁR. (A városháza mellett.)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe dúsan felszerelt áruháza mindenféle vasanyagokban, u. m.: rudvas, vaslemez, huzal, huzalszegek, vaskályhák, lemez és öntött vasedények, vasalók, evőeszközök, ollók, zsebkések, épület- és butor-vasalások és minden e szakmába vágó árukban.

A Diabolit olaj (szagtalanító minden fertőző helyre) és az **Admirál pormentesítő olaj** egyedüli elárúsító helye.

Kiválóan fontos iskolák, hivatalos helyiségek, kórházak, kávéházak, nyilvános magánklosettek és pissoirok részére.

tóság, végül tapssal és élénk éljenzéssel honorálta. — Most ismét egy híres szónok állt a közönség elé. *Bodnár Gáspás* szentsz. tanácsos, képezdei tanár, országos híri író és szónok, lapszerkesztő, hatalmas szónoki erővel, megkapóan fényes motívumokkal mutatott rá a sajtó fontosságára, hátrányaira és előnyeire. Beszédének gerince az volt, hogy a katolikus ember tartozik támogatni, olvasni a jó katolikus szellemű lapokat. A tüzes hévvel s lelkesedéssel előadott pompás beszédet megéljenzették, megtapsolták. *Kulesár Ferencz* jézustársasági atya beszéde folyamán megalakult a tisztikar. Elnök lett *Fásztusz Elek*, igazgató *Veszélovsky Béla* műépítész. Választottak még helyesoport vezetőket is. *Szűcs János* szép szaválata után a közönség lelkes hangulatban, a kongregációs induló hangjai közt szétoszlott. — Katolikus nagyjaink közül ott láttuk: *Hehelein Károly*, *Pemp Antal*, dr. *Binder András* kanonokokat, *Szabó István* pápai praetust stb.

A nagykarolyi Oltáregyesület felolvasó estélyéről mult számunkra elkésvé vettük az alábbi méltatást. A lap már ki volt nyomva, mikor érkezett. Most a következőkben adjuk: A nagykarolyi Oltáregyesület ezidei első felolvasó estéje remekül sikerült. *Pallmann Péter* rövid, talpraesett megnyitóját után, melyben az élőképéből kiindulva az esték célját festőien jelezte, egy élőkép ragadta a néző-közönséget az égbe. *Jákob álma* volt ez. Égigérő létrát látott, melyen angyalok jártak. *Bájós angyalkák*, aranyos lelkek jártak mi előttünk is. Mintha csak édes álom volna. Dr. *Wolkenberg* Alajos művészies előadása gyönyörködtetett ezután. A szívről beszélt, az emberi élet, az emberi érzés és malasztos élet szervéről. *Mázsás* gondolatok, szellemes mondasok, művészi kidolgozás és mesteri előadás méltó foglalatja volt a szívnak. *Dragoner Lajos* a „Művész ábrándja”-t játszotta. Csendes, sejtelmes hangokat esalt ki hangszereiből. Mintha csak álmodnék, aztán e hangok életté válnak, majd szinte mennydörögve zognak. Szívén, érzésén szűrte át s így bizta biztos, nyugodt kézzel e dallamos érzéseket a zongorára, hogy behatoljanak s ábrándokba ringassák a mi hétköznapi lelkünket is. És ez sikerült neki, ez legnagyobb dicsérete. A tapsot egy-két magyar nótával köszönte meg. *Sikolya István* Gáspár *Anicza* diszkrét és finom zongorakisérete mellett *Rákóczi* bucsuját adta elő. Nem keresi pathetikus előadásban a hatást, természet egyszerűséggel ad elő. De ehhez mesteries ért. Egy kis drámai költeményt szavalt még ráadásul. *Dombai Gyula* műdalokat énekelt. A „*Hajduk hadnagya*”-ból való részleteket. Hangja érezes, tiszta, a magas régiókban meglepően szép. Előadása nyugodt, biztos. Jutalma zajos taps úgy, hogy magyar nótákkal kellett még tetéznie azt a sikert, melyet első fellépésével aratott. „*Salamon itélete*” ez. élőkép zárta be e művészi magaslaton álló estélyt. Drámai, megkapó volt e kép, összeállítás művészi, az alakok festő-esetjére méltók. Köszönet e nemes élvezetekért a rendezőségnek.

Egy járásbíró fegyelmi ügye. A Kuria kisebb fegyelmi tanácsa *Bernáth Géza* vezetése mellett a minap *Aczél Gyula* rahói járásbíró fegyelmi ügyével foglalkozott. A járásbíró büne az volt, hogy *Popovics Tománé* nevű bilini rusznák asszonyt tévedésből öt nap helyett tízre esukatta le. A jeles asszonyságot ugyanis a bíróság tíz napra átváltoztatható száz korona pénzbüntetésre ítélte, ezt a büntetést azonban a máramarosszigeti törvényszék ötven koronára, nem fizetés esetén öt napi elzárásra szállította le. A letartóztatott asszony hasztalan próbált tiltakozni az ellen, hogy ő nem tíz napra van elítélve, nem használ semmit. A debreczeni királyi tábla mint elsőfoku fegyelmi hatóság *Aczél Gyulát* az 1871. évi VIII. törvényezikk 20-dik szakasza alapján fedésre ítélte. A kuria előtt a vádott járásbíró azzal védte magát, hogy tollhibából, emberi tévedésből történt a dolog. Abban az időben annyira tul volt terhelve munkával, hogy három ember helyett kellett neki dolgoznia. A rahói járásbírósnál négy bírónak kellett volna lenni, de csak kettő volt. Az ő jegyzőjét is berendelték szolgálatra Máramarosszigetre, ahol akkor a rablógyilkos *Husz Ábrahám* póre miatt a munka felhalmozódott. Különbön is, az egész feljelentés bosszu műve, mert a műveletlen ruthén asszony, kit ő kártalanított, az ő megbüntetését nem kívánta. A Kuria fegyelmi tanácsa azonban jóvá hagyta az elsőbíró ítéletét, mely így jogerős lett.

A kántortanítók adóügye. Szatmárvármegye alispánja, majd fellebbezés folytán Szatmárvármegye köz. bizottsága *Gaál Lajos* zajtai kántortanító egy adóügyből kifolyólag azon határozatot hozta, hogy a kántortanítók államadója a községi virilisták névjegyzékének összeállításánál nem számítható kétszeresen, mivel ezen kedvezményre az 1886 XXII. t. c. 33. szakaszának értelmében „csak a néptanítók és nem egyszersmind a kántortanítók is tarthatnak igényt”!!? Fent nevezett, a köz. bizottságnak ezen az egész kántortanítói karra sérelmes határozata ellen panasziratot nyújtott be a m. kir. Közigazgatási Birósághoz. Hazánk ezen egyik legmagasabb bírósága helyt adott a panasznak és 4835/1908 számú határozatával elrendelte az adó kétszeres számítását s egyben kimondotta, miszerint az alispán és közigazgatási bizottság indoka, érvelése „merőben törvényellenes.” Jellemző közigazgatási viszonyainkra, hogy ily alapigazság bebizonyítása végett egészen a legmagasabb fórumig kellett elmenne az igazát védelmező tanítónak.

Tanítógyűlés. A nagybányai róm. kath. esperesi kerület tanítósa november 16-án tartotta őszi közgyűlését Alsófernezyen. Gyűlés előtt rendes misét mondott *Szögyényi Lajos* plébános, mely alatt a tanítósa énekelt felváltott orgonálás mellett. Mise után gyakorlati tanítást tartott *Pfeifer János* a számtanból és *Halmi János* a földrajzból. Ezután következett a gyűlés, melyen *Pály Ede* ker. esperes elnökölt. Lelkesítő megnyitó beszédében örömeinek adott kifejezést látva tanítósa, szép munkásságát. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után az elnöklő esperes felolvassa *Óméltóságának* leiratát, mely-

ben *Nagy Károly* giródtótfalui kántortanító-nak „Mit tehet a tanító az állatvédelem érdekében?” című felolvasásáért és *Láng Viktor* színérváraljai kántortanító-nak elismerését fejezi ki. Ezt követte a tanítások bírálata, s *Halmi János*, *Nagy Károly*, *Láng Viktor* felolvasásai: „Mi a tanító teendője az idegességgel terhelt gyermekekkel szemben.” A figyelmet lekötő felolvasásokért az esperes köszönetét fejezte ki. A beérkezett művek közül *Láng Viktor* jutalmat, *Halmi János* dicséretet kapott. Említésre méltó *Vagányi Kálmán* felsőbányai tanító e két műről mondott bírálata, melyet a gyűlés igen lelkesen megéljenzett. Több indítvány letárgyalása után *Halmi János* vendégszerető házában fényes ebéd volt.

Mulatság. A szatmárnémeti ref. felsőbb leányiskola és tanítónképző tanári kara és ifjúsága folyó év december 12-én szombaton egy nagyobb szabású koncertet s vele kapcsolatosan táncmulatságot rendez a Vigadó összes helyiségében, az intézet építendő tornacsarnoka javára. A műsorra, mely a rokonszabású estélyek terén meglepetést fog alkotni, előre is felhívjuk az érdeklődők figyelmét. A programot egyik következő számunkban közöljük.

A jó szívű emberekhez. *Papp Bertalan*, mint írnok volt alkalmazva a magy. áll. vasutaknál Debreczenben s hivatalát 20 éven át példás szorgalommal töltötte be. Most agkorára való tekintettel életének 68-ik évében nyugdíjazták néhány korona havi járandósággal, melyből magát és családját fentartani lehetetlenség. — A legnagyobb szegénységben van családjával együtt, nincs élelmük, nincs ruházatuk, maholnap a lakásból kidobják, ha csak könyörületes szívű emberek nem segítenek rajta. — Mint jó katolikus embert és mint a szatmári kir. kath. főgimnázium egykori növendékét ajánljuk szíves olvasóink figyelmébe. Most annyival inkább reá van szorulva a könyörületes emberek segélyére, mert fia, ki a családnak is gyámoltója volt, a sikos járdán elesett és lábát törte. — Adományokat nevezett címére Debreczenbe Bethlen-uteza 63. szám alá kell küldeni.

A „Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület” igazgató-választmánya folyó hó 25-én Szatmáron ülést tartott, melyet közgyűlés követett. — A gyűlések iránti gazdasági közönségünk körében általános volt az érdeklődés, amint azt a megjelent tagok nagy számából megítélhetjük. A gyűléseken igen sok fontos, az egyesület vitális érdekeit érintő ügy került tárgyalás alá. Kiemeljük ezekből a következőket: ki lett mondva, hogy az egyesület a szövetségessel szemben minden összeköttetést megszüntet s a czégből nevét törölteti; elhatározatott továbbá, hogy a „Gazdák Lapja”-val — miután az nem az egyesület érdekeinek s intenciójának megfelelőleg lett különösen utóbbi időben szerkesztve, a szerződést azonnal megszünteti, tőle a hivatalos közlöny jellegét megvonja s 1909. évi január hó 1-sőtől kezdve az egyesület saját tulajdonát képező heti szaklapot ad ki. Mint érdekes beadványt tárgyalta az ülés *Poszvek Nándor* szövetségi igazgató kérelmét, ki a titkári állásba való visszahelyezését s fizetésének szeptember hó 1-től való kiutalását kérte. Az ülés, miután a jelenleg működő titkár választása ellen fellebbezés nem lett beadva, tehát a választás jogérvényes:

HALÁSZ SÁNDOR úri és női cipész SZATMÁR, DEÁK-TÉR 7. SZ. (HALMI-HÁZ)

Ajánlja a mélyen tisztelt közönségnek egészen újonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett **cipész-műhelyét**, hol is a legelőgásabb ki-vitelben készülnek mindenféle **schevrau, lakk, box, zerge és strapa-czipők**.
Vidéki megrendelésekre és hibás lábakra különös gond fordítatik.

nevezett minden igényeinek mellőzésével, kérelmével elutasította. — Az állattenyésztési felügyelőségnek Szatmáron leendő létesítése tárgyában az egyesület a kormányhoz felir. Több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után *Szeőke* Barna elnök az ülést berekesztette.

A magyar nők a Petőfi házért. Legújabbán a magyar hölgyek állottak sorompóba a Petőfi Társaság segítségére, hogy mielőbb megvalósíthassa kegyeletes és kulturális célját: A Petőfi-ház létesítését. Az odaadó hitvesi hűség és a játszi szerelem halhatatlan dalosa megérdemli ezt az áldozatot a magyar nőktől, s bizonyára nem akad vármegyénkben sem olyan nő, aki a szabadság, szerelem nagy költőjének, a hazájáért életét áldozó hősnék, a legtüreményesebb magyarnak templomára meg ne hozná áldozatát. A magyar nők a Petőfi-ház 1 koronás sorsjegyeinek terjesztésére vállalkoznak. A „Petőfi Társaság“ azonkívül, hogy értékes nyeménnytárgyakkal viszonzza a közönségének áldozatkészségét, — segítő-társainak legalább is 40 sorsjegy elhelyezése esetén, ajándékképpen, emlékül küldi meg Petőfi összes költeményeinek az 1847-iki kiadáshoz hasonló ritka amatőr diszkötetét, mely a könyvpiacra 20 korona bolti árban kerül forgalomba.

A népkönyvja jótevői. Fried Dezső és neje Kisszekerésről 100 kor., egy névtelen adakozó 50 kor., Teitelbaum Herman tanudija 10 kor., Hirsch Sándor, egy kártya társaság 5—5 kor., Reiter Irma, Rohrlisch Samuné 2—2 kor., Cs. Mayer Samuné 1 zsák paszulyt, 1 zsák lisztet, Klein Vilmosné 4 zsák kolompért, Cs. Mayer Józsefné 10 kg. hust, rizskását, diót stb. Kovács Katicza, paszulyt. A nemesszivű adakozóknak ezuton mond halás köszönetet az elnökség.

Botrány a tárgyalási teremben. A rahói járásbírósi hivatal a múlt évben egy csunya botránynak volt színhelye. *Kaál Elek* dr. ottani ügyvéd tárgyalta *Aczél Gyula* rahói járásbíró előtt. A tárgyalás folyamán az ügyvéd kikelt a bíró tárgyalási modora ellen, sőt miután rendreutasított, odakiáltott a bírónak:

— Ilyen gazember még nem ült a bírói széken!

A bíró súlyos inzultus után szolgálva ki akarta vezetetni a magáról megfélekedett ügyvédet, mire *Kaál* dr. a bírót pofonnal fegyvergetve eltávozott. A bíró feljelentésére a máramarosszigeti kir. törvényszék *Kaál* dr. ügyvédet hatóság elleni erőszak vétségéért és kétféle rágalmazásért kétheti fogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A debreczeni tábla a vádlott ügyvéddel szemben nem látta fenforogni a katóság elleni erőszak vétségét és csupán a rágalmazásán mondotta ki vétkesnek, miért is a fogházbüntetés mellőzésével mindössze 300 korona pénzbüntetésre ítélte *Kaál Elek* dr. A kir. Kuria *Bernáth Géza* elnökle alatt tárgyalta a főügyészségnek a büntetés súlyosítása és minősítése miatt benyújtott semmisségi panaszt. A legfelsőbb bíróság *Baumgarten* Izidor dr. koronaügyész helyettes indítványára megsemmisítette a kir. tábla ítéletét és a vádlott ügyvédet hatóság elleni erőszak és rágalmazás vétségeiért jogerősen 15 napi fogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

Munkatárs: **Vlázats Vincze.**

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándékok beszerezhetők **SZABÓ GUSZTÁV** órák, ékszerész és látszerész üzletében Szatmár, Attila-utca.

Hirdetmény.

A Kossuth-kerti jégpálya
HASZONBÉRBE KIADÓ.

Tisztelettel

özv. **Demkő Jánosné.**

Hangszer üzlet!
Szalai Simon
hangszer és zongora-
készítő s hangoló
Szatmár, Kazinczy-u. 14.
Guttman-palota.

Üzlet átvétel. A Néhma Lajos József kávéüzletét átvette **Benkő Sándor**, kinek előzőképessége és szakképzettsége biztosítja a vevő közönséget. 10—12% al olcsóbban szerelhetjük be kávé szükségletünket mint bárhol.

Aki szép és olcsó karácsonyi vagy új-évi ajándékot óhajt vásárolni, az menjen el a színházzal szemben lévő óra és ékszer üzletbe, mert ott találja a legdusabb és legolcsóbb választékot valódi arany és ezüst ékszerekben, mindennemű zseb és fali órákban. Tisztelettel **Kepes Dávid mű-órás és ékszerész, Szatmáron a színházzal szemben.**

Köztessük **Gárdos Ferencz**

könyveinket Szatmár, Kazinczy-utca 6-ik szám, hol izléses és csinos munkát gyorsan és jutányosan készíttetnek.

Özv. Lauf Józsefné és Fia
szobafestő Szatmár, József kir. herceg-u. 14. sz.
35 év óta fennálló üzlet.

Elvállal szoba és templomfestést, tapétázást, mázolás és minden e szakba vágó munka gyorsan és pontosan való elkészítését olcsó árak mellett. Szíves pártfogást kér özv. *Lauf Józsefné és Fia.*

Aki jó bort szeret inni, keresse fel a HUNGÁRIÁT. Egy liter must házhoz 28 krajczár. Kiemelkedő még a többiek közt egy palack saját töltésű bor Hungária gyöngye cím alatt 50 krajczár.

Aki egy jó varrógépet óhajt venni, az forduljon teljes bizalommal Hammer Ignácz műszerészhez Szatmár, Battyhányi-utca 1-ső sz., mert mint értesültünk, megszerezte a világhírű „Pfaff“ gépek egyedüli képviselőjét és ez maga is már a legnagyobb biztositékot nyújtja arra, hogy egy kitűnő varrógépet kap az, aki nála szerezi be ezen cikkben a szükségletét.

Szerkesztői üzenet.

S. F. Csomaköz. Pap az illető. Hogy kit szerepeltet, attól mi sem függ, hiszen költött dolog az egész.

K. L. Legközelebb rátérünk. Köszönet. Több kéziratot helyszűke miatt kivetkező számunkra hagytuk.

T. P. G. Igen ügyes, az ilyen dolgot máskor is szívesen látjuk.

Szíves tudomásul!

Bátorodom a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét felhívni, mielőtt a szőrme-szükségletét beszerezné, tekintse meg saját készítményű finom **szőrme-boáimat** (coliót), melyekből nagy választékot tartok raktáron; ezenkívül mindennemű finom **szőrme-árakat** **muffokat** és **persiáner-sapkákat.**

Egyszersmind szíves tudomására hozom, hogy ugyanezen üzlethelyiségben **kötszer-raktáram van**, melyben nagy választékot tartok mindennemű kötszerekben.

Továbbá **gummi árúknban** nagy választékot tartok.

Postai megrendeléseket diszkrétan eszközlöm.

Utazóbundák kikölesönöztetnek! Kérve a n. é. közönség becses pártfogását, pontos kiszolgálásom teljesítése mellett maradtam teljes tisztelettel

Görömbey János szücs
DEÁK-TÉR, ANTAL D. HÁZ.

Makóczy Géza papi és polgári szabó
Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkes urak szíves figyelmébe modern szabó műhelyét, hol is mindennemű reverendákat és papi öltönyöket a legnagyobb pontosággal és jutányos árak mellett készítenek.
Tisztelettel
Makóczy Géza, sekrestyész.

Weisz Zoltán modern könyv-zenemű- és papirkereskedését a Gutman-palota sarokhelyiségében, fényesen berendezve, megnyitotta!

ŐSZI SARJU LEGELŐ

300 hold kiadó

a csonkási bérletünkön.

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Szatmár, Deák-tér 7. sz.

Telefon szám 16.

Hölgyek figyelmébe!

Több évi külföldi tanulmányaim, tapasztalataim és gyakorlataim után hazajöttem és szülővárosomban **Széchenyi-utca 14. számú házban** (Árpád-utca sarkán) angol és francia

női felsőruha divattermemet

megnyitottam. A nagybecsült hölgyek szíves pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Bánk Lőrincz,
a berlini szabásztani akadémián kiképzett okl. szabász

Ellenbógen Tóbiásné

első szatmári petroleum szállító

Kazinczy-utca 17. szám

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szíves tudomására, hogy évek óta fennálló

petroleum szállító

üzletemet **Kazinczy-u. 17. sz.**, a zárdával szembe levő bolthelyiségbe **helyeztem át**, ezek folytán kérem petroleum szükségletét nálam beszerezni, ahol a legfinomabb **császároslajtól kezdve a legolcsóbb minőségű petroleumig**, minden versenyt kizáró **olcsó árban** nálam beszerezhető. — 5 literes kannát **díjmentesen** kölcsönzök. — Minden megrendelést pontosan, saját fogatommal **házhoz szállítok**. Kisebbsé menynységű megrendeléseket is eszközlök. — Kiváló tisztelettel:

Ellenbógen Tóbiásné,

petroleum szállító.

Napi árak. — Telefon 164.

Szálloda, étterem és kávéház megnyitás! ..

Értesitem Szatmár város és vidéke m. t. közönségét, hogy a

„Károlyi-Szállodát”

átvettem

és azt szeptember 5-én megnyitottam. Felhívom a m. t. közönség b. figyelmét az újonnan átalakított és fényesen berendezett **kávéházra**, hol is kitűnő tekeasztalokról gondoskodtam. — Izletes ételek, szakszerűen kezelt borok és mindig frissen csapolt sör, a nap bármely szakában kapható, nemkülönben kitűnő zónareggelik.

Havi abonensek elfogadtatnak.

Elvállalok **lakodalmakat és társasvacsorákat**. — Társaságok részére külön helyiségekkel (schambré-szeparé) rendelkezem. — A m. t. közönség szives pártfogását kérve,

kitűnő tisztelettel:

Márkus Sándor,
vendéglős.

Kitűnő tekepálya!

100.000

lábát tesz tönkre a szűk cipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jóbarátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

VALEK és RAJZ

czipész mesterek üzletében
Szatmár, Eötvös-u. 2. szám
(Heinrich-palota.)

HORVAY és SZABÓ
festők Szatmár, Kinizsy-u. 29.
Elvállalnak szobafestést, mázolást, czim- és czimer-festést, valamint aranyozást és tapétázást. Templom festéseket minden stílusban.
:: Üveg czimtblák készítése ::

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!
HALLÓ! MEGNYILT A KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI VÁSÁR A **HALLÓ!**
SZATMÁRI BAZÁRBAN
KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT, ahol kifogyhatatlan választékban kaphatók: játékok, emléktárgyak, fonografok, üveg, porcellán, alpaca, diszmuáruk, pénztárczák, zsebkések, aczélvédezők, fonografok és grammofonok és ezekhez lemezek. — A legújabb műöntvények valódi ezüst platirozással, u. m.: tintatartók, díszórák, hamutartók, gyümölcs-állványok, china-ezüst árukban órák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban mindenemű dísz tárgyak. — **A legszolidabb szabott árak**, pontos kiszolgálás. — Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. — Szives pártfogást kér.
BLATNICZKY ISTVÁN SZATMÁR, Kazinczy-utca 10. szám alatt.
MÉRSÉKELTEN SZOLID SZABOTT ÁRAK!

Bakos és Papp
épület- és műlakatosok SZATMÁR, Kazinczy-utca 28. sz.
Ajánljuk a mai kor igényeinek megfelelően berendezett
lakatos-műhelyünket
a m. t. közönség szives figyelmébe, hol is a legszolidabb árak mellett készítenk mindennemű épületvasalásokat, modern vasrácsokat, kapukat, ajtókat, sírkerítéseket, esinos kivitelű takarék-tűzhelyeket és modern kivitelű vasbélyegzőket.
Különös gondot fordítunk kutfelszerelésekre és mindennemű javításokra.

Fogorvosi műtermem és lakásom a Léway-palota emeletén, Hám János-utca 12-ik szám alatt van (a kir. törvényszéki palotával szemben). Kiváló tisztelettel **BAKCSY, fogorvos.**

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű czipők és csizmák is készülnek.

Vuja János
-hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztos András-féle ház) aki dusan felszerelt czipő-raktárában csakis valódi finom bőrből, a már is világhírű hazai gyárakban czipőket és csizmákat nagyon is versenyképes árak mellett hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszöbölte, és akinek áruinak csinoság dolgában is párját ritkítják.

A kolozsvári „Kristály” Gőzmosó és Vegytisztító Gyár:
mos, tisztít **fehérneműeket és felsőruhákat** a legszébb kivitelben, gyorsan, előnyös árak ellenében. **Tíz koronát** meghaladó megbízások bérmentve küldetnek vissza.
Csomagolás díjtalan!
Cím: **„KRISTÁLY” GŐZMOSÓ GYÁR** KOLOZSVÁR, Pályaudvar.

Értesítés. Ertesítem a m. t. közön-
séget, hogy ház, birtok,
üzlet és lakásközvetítő irodámat Vár-
domb-utczába, az izr. templommal szemben
helyez-
tem át. **Zichermann Mór**

TÖRLEY CASINO TALISMAN GRAND VIN

Árjegyzék
BÖLÖNYI LÁSZLÓ
MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL.
SZATMÁR, a Széchenyi-utca sarkán.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvét-el értendők.
5 kilós postarendelmény pontosan - szközöltetik.

Friss husok.		frt.	kr.	Füstölt árak.		frt.	kr.
1 ko. marhahus pecsénye	64	1 ko. debreczeni páros	60	1 ko. sonka csont nélkül	1	30	
1 " levesnek	60	" lengyel kolbász	80	1 " kifőve	2	50	
1 " sertéshús	68	" sonka kolbász	80	" Császár hus bőrrel		90	
1 " borjúhús	76	" krakói	80	" karaj bőr nélkül		90	
1 " bányahús	60	" krinolin	80	" lapocka és oldal		72	
1 " juh-hús	—	" parizer	80	1 ko. páczolt nyelv.	1	—	
1 " friss háj olvasztani	72	" máj. sajt.	80	1 drb sertés nyelv.		20	
1 " szalona	72	" disznófej sajt	74	1 ko. tepertő		80	
1 " " bőrnélkül	72	100 pár virsli tormás	5	Szalonák.			
1 " friss kolbász borsos	76	100 pár frankfurti	8	100 ko. fohér szalona	76	—	
1 " friss zsír	80	100 drb. salvaládé	5	1 ko. paprikás stráf		88	
Kolbász árak.				1 " kolozsvári szelet		96	
1 ko. szalámi	2			1 " füstölt szalona		80	
1 " füstölt magy. kolb.	90	1 ko. sonka páczolt	1				
				Tisztelettel: Bölnyi László.			

Hammer Ignácz

műszerész, kerékpár és varrógép-
raktár Szatmár, Batthyányi- u. 1.
Schwaroz Albert-féle bolthelyiségben.

varrógépek Szatmárme-
gye egyedüli képviselője.

**Kedvező részletfize-
tés, 8 éves jótállás.**

Szakszerű javítóműhely

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Elsőrendű porosz kő- szén és vágott tűzifa

valamint

**I. rendű bükkhasábfa,
I. rendű gyertyánfa,
I. rendű cserfa,
I. rendű tölgyfa.**

vastag hántott vargafa,
többféle dorongfa kapható

Fischer Herman

fakereskedőnél Szatmár,
Báthory-utca 10. sz. Telefon 122.

Raktárak: a lakásnál, a Szentvér-
és máv. állomásnál.

IFJ. RUBINSZKY FERENCZ

IPAR MŰVÉSZETI MŰHELYE

SZATMÁR, UJ-UTCA 3/a SZ. (SAJÁT HÁZ).

Modern háló, ebédlő, szalon vagy
uri szoba berendezések, vala-
mint leányszoba berendezések
művészi kivitelben készülnek.
KIVÁNATRA TERVEKKEL IS KESZSÉGGEL SZOLGÁLOK.

Inglík József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendá-
kat*; mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az *elegáns sza-
bás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok
szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben,
Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy
forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, mint
bármely más czég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni-
biztosítom, hogy a legesekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb
megelégedésére fogok szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,
szabómester.